

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-11-12

Ärendenummer SLK-2025-01038

Handläggare

Anna Walther, Karin Huusko

Telefon: 031-368 02 78, 031-368 02 03

E-post: anna.walther@stadshuset.goteborg.se,karin.huusko@stadshuset.goteborg.se

Göteborgs Stads riktlinje för personsäkerhet för förtroendevalda

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Göteborgs Stads riktlinje för personsäkerhet för förtroendevalda i enlighet med bilagan till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande fastställs.

Sammanfattning

Sedan den 1 juli 2025 har kommuner och regioner genom ett tillägg i kommunallagen ett tydligare ansvar för att förebygga att förtroendevalda utsätts för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld. Det gäller förtroendevalda som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid. Kommuner och regioner ska också förvissa sig om att dessa förtroendevalda har den utbildning som behövs och vet vad han eller hon behöver göra för att undgå riskerna för hot och våld. Stadsledningskontoret har utifrån detta tagit initiativ till att ta fram en ny riktlinje som tydliggör styrning och ansvar för arbetet med personsäkerhet för förtroendevalda.

Den föreslagna riktlinjen omfattar samtliga ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder och styrelser och syftar till att skapa ett enhetligt och effektivt arbetssätt i hela staden. Det innebär att riktlinjen har ett bredare tillämpningsområde än kommunallagens krav.

Kommunstyrelsen föreslås få det övergripande ansvaret att leda, samordna och följa upp arbetet. Nämnder och styrelser ska genomföra årliga riskanalyser, vidta nödvändiga åtgärder, dokumentera och rapportera incidenter samt erbjuda utbildning i personsäkerhet utifrån verksamhetens behov. Göteborgs Stad bedriver redan idag ett arbete med personsäkerhet. Den föreslagna riktlinjen förstärker det befintliga arbetet på två sätt. För det första, genom att utöka målgruppen till att omfatta fler förtroendevalda än vad lagen kräver. För det andra, genom att tydliggöra ansvarsfördelningen samt skapa gemensamma ramar för hur arbetet ska bedrivas. Stödmaterial kommer att tas fram som konkretiserar hur det lokala arbetet kan genomföras på ett effektivt och likvärdigt sätt i hela staden.

Stadsledningskontoret bedömer att den föreslagna riktlinjen uppfyller kommunallagens krav. Den innebär också en ambitionshöjning genom att omfatta fler förtroendevalda än vad lagen kräver. Vidare skapar riktlinjen en tydlig struktur för ansvar, stöd och uppföljning. Arbetet ska utgå från riskbedömningar och ske i nära samverkan mellan förvaltningar, bolag, politiska partier och förtroendevalda för att säkerställa en trygg och hållbar demokratisk miljö i Göteborgs Stad.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Arbetet enligt riktlinjen bedöms innebära en ambitionshöjning av det befintliga arbetet och kan medföra ökade kostnader. Dessa bedöms dock kunna hanteras inom befintliga resurser. Kommunen bedriver redan i dag ett arbete med personsäkerhet för förtroendevalda och riktlinjen innebär främst att detta arbete tydliggörs, samordnas och följs upp på ett mer systematiskt sätt. Arbetet kommer att omfatta fler förtroendevalda och kan behöva utvecklas utifrån riktlinjen, men utgår från befintliga rutiner, resurser och ansvarsfördelning.

De kostnader som kan uppstå är snarare kopplade till insatser som riktas till förtroendevalda som utsätts för hot eller trakasserier. Det kan gälla både förebyggande åtgärder eller skyddsåtgärder och stöd vid inträffade incidenter. Det är dock svårt att på förhand uppskatta denna typ av kostnader då de kan variera stort mellan år och olika nämnder och styrelser.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och styrelser är en central del av det demokratiska samhället och deras trygghet påverkar både deras möjlighet att fullgöra sitt uppdrag och medborgarnas förtroende för de demokratiska institutionerna. När hot och våld förekommer riskerar det att skapa otrygghet och kan leda till att förtroendevalda drar sig för att uttrycka åsikter, delta i debatter eller fortsätta sitt engagemang. Detta kan i sin tur bidra till tystnadskultur, självzensur och minskad mångfald bland förtroendevalda, vilket på sikt riskerar att försvaga demokratin.

Politikernas trygghetsundersökning (PTU) genomförs av Brottsförebyggande rådet (Brå) vartannat år. Den kartlägger hot, trakasserier och våld mot förtroendevalda samt deras oro och hur detta påverkar det politiska arbetet. Enligt PTU 2025 uppgav närmare 25 procent av de förtroendevalda att de 2024 blev utsatta för någon form av hot och trakasserier på grund av sitt förtroendeuppdrag. Olika former av hot och trakasserier på internet är vanligast. Det är en något större andel kvinnor än män som uppger att de utsatts. Den åldersgrupp där störst andel av de förtroendevalda uppger utsatthet är personer 30-39 år.

Totalt uppgav nästan 28 procent av samtliga förtroendevalda att de under 2024 påverkats i sitt förtroendeuppdrag, antingen i sina överväganden eller i faktiska handlingar, på grund av utsatthet eller oro för att utsättas. En större andel kvinnor än män uppger att de påverkats. Av kvinnorna uppgav närmare 33 procent att de påverkades av utsatthet eller oro över att utsättas under 2024, jämfört med 24 procent av männen. Den vanligaste konsekvensen är att begränsa sin aktivitet på sociala medier. Näst vanligast är att undvika att engagera eller uttala sig om specifika frågor. Det handlar då bland annat om frågor som rör invandring eller olika former av förändringar, till exempel nedläggningar eller frågor som rör mark och etableringar. Andelen utsatta förtroendevalda som uppger att de övervägt att lämna ett specifikt uppdrag eller alla sina uppdrag har ökat över tid, både för män och kvinnor.

Genom en tydlig ansvarsfördelning och en gemensam riktlinje för arbetet med personsäkerhet för förtroendevalda skapas förutsättningar för ett enhetligt och kvalitativt arbetssätt där samtliga ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och styrelser får likvärdigt stöd. Tydliga riktlinjer kan också bidra till att sänka tröskeln för att anmäla incidenter, öka tryggheten i uppdraget och tydliggöra att organisationen tar hot och hat på allvar. Ett strukturerat arbetssätt kring personsäkerhet stärker därmed inte bara individens trygghet utan också den sociala hållbarheten i det demokratiska systemet genom att främja öppenhet, tillit och engagemang i samhällsfrågor.

Bilaga som ingår i beslutsunderlaget

Förslag till riktlinje Göteborgs Stads riktlinje för personsäkerhet för förtroendevalda

Beskrivning av ärendet

Sedan den 1 juli 2025 har kommuner och regioner genom ett tillägg i kommunallagen ett tydligare ansvar för att förebygga att förtroendevalda som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid utsätts för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld. Kommuner och regioner ska också förvissa sig om att dessa förtroendevalda har den utbildning som behövs och vet vad hen behöver göra för att undgå riskerna för hot och våld.

Stadsrevisionen har granskat Göteborg Stads arbete med personsäkerhet för förtroendevalda. Syftet med granskningen var att bedöma om Göteborgs Stad arbetar ändamålsenligt med personsäkerhet för förtroendevalda och den omfattade ett urval av stadens förvaltningar och bolag. Stadsrevisionen rekommenderade kommunstyrelsen utifrån granskningen att ta initiativ till att förtydliga styrningen, ansvarsfördelningen och uppföljningen avseende förtroendevaldas personsäkerhet.

Stadsledningskontoret redovisar i ärendet ett förslag till riktlinje för personsäkerhet för förtroendevalda i Göteborgs Stads och föreslår kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att denna antas. Stadsledningskontoret har under beredningen stämt av förslaget till riktlinje med ett antal förvaltningar och bolag, vilka inte har haft några invändningar mot förslaget.

Stadsledningskontoret har inom ramen för beredningen också varit i kontakt med bland andra Stockholms stad och Malmö stad för att utbyta erfarenheter och ta del goda exempel. Malmö stad har en centraliserad personsäkerhetsorganisation där stadskontoret har det samlade ansvaret för trygghet och säkerhet för alla förtroendevalda, både kommunalråd och fritidspolitiker. Stadskontoret leder och samordnar arbetet, ger stöd och genomför åtgärder för att förbättra trygghet och säkerhet. Kommunalarådets politiska sekreterare ansvarar inledningsvis för riskbedömningar inför arrangemang, medan stadskontoret bistår vid behov av fördjupade bedömningar och planering. I Stockholms stad ansvarar stadsledningskontoret för de heltidsarvoderade borgarråden samt vissa andra förtroendevalda med arvode på 40 procent eller mer. Kontoret erbjuder stöd samt trygghets- och säkerhetshöjande åtgärder för dessa och ansvarar även för säkerheten i Stadshuset, där kommunstyrelsen och kommunfullmäktige sammanträder. Staden tar i dagsläget inget utökad ansvar för fritidspolitiker. Nämnder och styrelser ska själva göra riskanalyser för sina politiska aktiviteter och möten samt hantera eventuella risker lokalt.

Nuvarande arbete med personsäkerhet för förtroendevalda

Kommunstyrelsen ansvarar för att leda, samordna och följa upp arbetet med personsäkerhet för förtroendevalda. Stadsledningskontoret stödjer kommunstyrelsen i uppdraget genom utbildningar, framtagande och uppdateringar av stödmaterial som till exempel politikerhandboken samt genom att fullgöra nämndens ansvar för personsäkerheten inom kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Inför varje kommunfullmäktigesammanträde genomförs en riskbedömning i samverkan med polisen och berörda funktioner inom stadsledningskontoret. Syftet är att identifiera eventuella risker kopplade till händelser i närområdet eller frågor på dagordningen och utifrån detta vidta säkerhetshöjande åtgärder. Fullmäktiges ordförande informeras om relevanta händelser inför mötet. Stadsledningskontoret ansvarar för säkerheten under sammanträdena och samordnar arbetet med ordnings- och skyddsvakter, med polis i händelse av parallella händelser i närområdet.

Kontoret stämmer även av läget med kommunfullmäktigeordförande eller fullmäktiges presidium. Inför varje möte hålls en genomgång om eventuella risker, hantering av ordningsstörningar och rutiner vid incidenter.

Rådhuset, där kommunalråden har sin arbetsplats och där kommunstyrelsen sammanträder, är delvis ett skyddsobjekt. Säkerheten i och kring objektet är under kontinuerlig översyn och utveckling. Börsen, där kommunfullmäktige sammanträder, är även det delvis ett skyddsobjekt och tillståndsområde enligt lagen om ordningsvakter. Vid kommunfullmäktiges sammanträden upprätthålls säkerheten bland annat genom bevakning av ordnings- och skyddsvakter, kastskyddad åhörarläktare samt identitetskontroll vid inpassering.

Samtliga förtroendevalda i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har tillgång till stöd och rådgivning dygnet runt via en bemannad stödtelefon. Vid behov kan stödjande åtgärder erbjudas i form av till exempel stöd vid händelser, riskbedömningar och förslag på åtgärder, stödsamtal, rådgivning inför polisanmälan samt hjälp med att komma i kontakt med polis för att göra polisanmälan. Dessutom kan de förtroendevalda få rekommendationer kring offentlig exponering och stöd i enskilda ärenden. Stödet omfattar även information om administrativa skyddsåtgärder, till exempel hantering av skyddade personuppgifter och hjälp vid ansökan om skyddade personuppgifter hos Skatteverket. Utöver dessa insatser kan säkerhetshöjande och trygghetsskapande åtgärder genomföras vid behov, ibland via extern leverantör. Det kan handla om personarm, bevakning, besiktning av bostad och förslag på säkerhetsförbättringar, transporter, personskydd eller stöd i samband med rättsprocesser.

Stadsledningskontoret ger vid behov stöd till förvaltningar och bolag i frågor som rör förtroendevaldas säkerhet. Det stöd som respektive förvaltning och bolag ger till sina nämnder och styrelser ser olika ut beroende på uppdrag och verksamhet. Eftersom vissa nämnder är mer utsatta än andra anpassas säkerhetsarbetet därefter. Nämnder med verksamhet som innebär myndighetsutövning gentemot enskilda, till exempel socialtjänst eller miljöförvaltning, kan vara mer utsatta. Därmed kan de ha behov av särskilda åtgärder som ökad säkerhet vid möten eller riktat stöd till förtroendevalda som upplever hot eller trakasserier.

Förslag till riktlinje

Riktlinjen beskriver ansvarsfördelning och övergripande arbetsätt för arbetet med personsäkerhet för förtroendevalda i Göteborgs Stad. Med förtroendevalda avses i riktlinjen samtliga politiker som är ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen samt övriga nämnder och styrelser (begreppet används därmed på samma sätt i detta tjänsteutlåtande). Ledamöter i bolagsstyrelser är inte förtroendevalda i kommunallagens mening, men utgångspunkten bör vara att personsäkerhetsarbetet ska kunna bedrivas på samma sätt för ledamöter i styrelser som för förtroendevalda i nämnder. Även de förtroendevalda som fullgör sitt uppdrag på mindre tid än heltid eller betydande del av heltid omfattas således av riktlinjen. Det innebär att riktlinjen har ett bredare tillämpningsområde jämfört med kommunallagens bestämmelser.

Göteborgs Stads ansvar avgränsar sig till att gälla för det säkerhetsrelaterade arbetet när de förtroendevalda företräder staden och gäller inte vid partiinterna möten, partirelaterade aktiviteter såsom valrörelser, partirelaterade förtroendeuppdrag eller annan partirelaterad

verksamhet. Det innebär att partierna själva behöver skapa rutiner och arbetssätt för att säkerställa personsäkerhet vid dessa sammankomster.

Av riktlinjen framgår att kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att leda, samordna och följa upp arbetet med personsäkerhet för förtroendevalda. Stadsledningskontoret i rollen som kommunstyrelsens förvaltning stödjer kommunstyrelsen i detta uppdrag. Det innefattar utbildning för kommunstyrelsen och kommunfullmäktige samt framtagande och uppdatering av stödjande dokument, inklusive politikerhandboken med praktiskt stöd till alla förtroendevalda. Förutom ansvaret för det säkerhetsrelaterade arbetet för förtroendevalda på en övergripande nivå ansvarar stadsledningskontoret även för det som åligger nämnd eller styrelse när det gäller personsäkerhet för förtroendevalda i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Varje nämnd och styrelse ansvarar för att årligen, och vid behov, genomföra en riskanalys inom sitt ansvarsområde samt att utifrån den vidta nödvändiga åtgärder. Eventuella åtgärder ska vara rimligt och stå i proportion till behovet inom respektive nämnd eller styrelse. Den faktiska arbetsinsatsen kan därför variera avsevärt mellan nämnderna och styrelserna beroende på hur riskbilden ser ut. Varje nämnd och styrelse ska erbjuda utbildning i personsäkerhet vid varje ny mandatperiod eller när behov uppstår. Utbildningen ska vara anpassad efter verksamhetens behov och risker. Det ska också finnas tydliga rutiner för hur hot och våld mot förtroendevalda ska hanteras och vilket stöd som ges. Kontaktuppgifter till säkerhetsansvarig ska vara kända för både de förtroendevalda och säkerhetsorganisationen. Inför sammanträden ska riskbedömningar göras och eventuella säkerhetshöjande åtgärder vidtas. Politiska ärenden och sakfrågor kan flyttas från en nämnd eller styrelse till en annan och hotbilder kan bli överförda, därför är det viktigt att nämnder och styrelser samverkar när detta sker. Händelser av hot och våld ska dokumenteras, följas upp och rapporteras till stadsledningskontoret vid allvarliga incidenter. Säkerhetsansvariga ska dessutom årligen redovisa inträffade händelser till stadsledningskontoret.

Fortsatt arbete utifrån riktlinjen

Det arbete som redan bedrivs inom området personsäkerhet kommer att fortsätta enligt nuvarande inriktning. Samtidigt planeras ett antal nya aktiviteter och insatser som ska bidra till att förstärka och utveckla arbetet ytterligare. Genom dessa satsningar fördjupas det befintliga arbetet, stödet till nämnder, styrelser och förtroendevalda stärks, och det skapas bättre förutsättningar för ett mer enhetligt och effektivt arbetssätt i hela staden.

Stöd till förvaltningar och bolag i arbetet med personsäkerhet

Stadsledningskontoret kommer att ta fram stödmaterial som kan användas av nämnder och styrelser i deras säkerhetsarbete. Materialet ska ge stöd vid övergripande riskanalyser och riskbedömningar inför möten, innehålla checklistor för hur hot- och våldssituationer kan hanteras samt ge vägledning för dokumentation av incidenter. Stödmaterialen planeras att vara klart under första kvartalet 2026.

Under våren 2026 planeras utbildningar för säkerhetsansvariga i förvaltningar och bolag om personsäkerhet för förtroendevalda, och utbildningsmaterialet kommer att göras tillgängligt för hela staden. Stadsledningskontoret ger också fortlöpande stöd och rådgivning till säkerhetsansvariga i deras arbete med att förebygga och hantera risker.

Utbildning i personsäkerhet till förtroendevalda

Flera utbildningsinsatser planeras för de förtroendevalda i staden. Under våren 2026 kommer en lärarledd digital utbildning i personsäkerhet genomföras för samtliga politiker i Göteborgs Stad inför nästa års val.

Dessutom tas en ny webbaserad utbildning om otillåten påverkan fram vilken förväntas bli tillgänglig för alla förtroendevalda under december 2025.

Den grundutbildning som ges till samtliga förtroendevalda inför varje ny mandatperiod kommer också innehålla moment om personsäkerhet.

För kommunstyrelsen planeras också särskilda utbildningsinsatser. Inför varje ny mandatperiod hålls en introduktionsutbildning för kommunstyrelsen. I denna introduktionsutbildning ingår personsäkerhet. Därutöver kommer särskild utbildning i personsäkerhet hållas vartannat år, partigruppsvis för kommunfullmäktige och kommunstyrelsen 2025/2026.

Varje nämnd och styrelse ska också i enlighet med föreslagen riktlinje erbjuda utbildning i personsäkerhet vid varje ny mandatperiod eller när behov uppstår, anpassad efter verksamhetens behov och risker.

Rapportering och stöd vid incidenter

Stadsledningskontoret planerar även att införa en funktion för incidentrapportering där samtliga förtroendevalda ska kunna rapportera händelser som hot, våld, trakasserier, skadegörelse, försök till korruption eller annan form av otillåten påverkan.

Rapporteringen ska avse händelser som har eller misstänks ha koppling till uppdraget som förtroendevald i Göteborgs Stad. Vid rapportering anges inga personuppgifter. De rapporterade uppgifterna kommer att sammanställas till statistik som ska används för uppföljning, utveckling och förbättring av stadens samlade skydd för förtroendevalda. Funktion för incidentrapportering planeras vara i drift innan årsskiftet 2025/2026.

Om en förtroendevald som rapporterat en händelse upplever behov av stöd ska denne kontakta säkerhetsansvarig på den förvaltning eller det bolag där uppdraget finns för att få tillgång till relevant stöd. För incidenter kopplade till uppdrag i kommunfullmäktige ska avdelningen Säkerhet och beredskap på stadsledningskontoret kontaktas.

Den enskilde förtroendevaldas roll i arbetet med trygghet och säkerhet

Samtliga förtroendevalda bör ta del av den utbildning som kommunen erbjuder för att förebygga och hantera hot och våld. Den enskilde har alltid ett primärt ansvar för sin säkerhet och svarar därför själv för att planera för att minska risken för hotfulla situationer samt ha kunskap i hur man ska agera om man utsätts för hot eller våld.

Den förtroendevalda uppmanas också att anmäla situationer som upplevts som hotfulla eller våldsamma till partiet samt till nämndens eller styrelsens ordförande och lokalt säkerhetsansvarig i berörd förvaltning eller bolag. Förtroendevalda uppmanas att polisanmäla alla former av hot och våld.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret bedömer att stadens nuvarande arbetsformer gällande personsäkerhet för förtroendevalda redan i dagsläget uppfyller kommunallagens krav.

Den föreslagna riktlinjen utökar det befintliga arbetet genom att utvidga målgruppen till att omfatta fler förtroendevalda än vad lagen kräver. Riktlinjen bedöms även omhänderta de rekommendationer som lämnats av stadsrevisionen. Ambitionen med den nya riktlinjen är att säkerställa ett tillräckligt skydd för stadens samtliga förtroendevalda. Riktlinjen ger en tydlig struktur för arbetet med personsäkerhet och klargör ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen, nämnder och bolag. Den skapar därmed förutsättningar för ett enhetligt och kvalitativt arbetssätt i hela staden. Tydliga riktlinjer kan också bidra till att sänka tröskeln för att anmäla incidenter, öka tryggheten i uppdraget och tydliggöra att organisationen tar hot och hat på allvar. Ett strukturerat arbetssätt kring personsäkerhet stärker därmed inte bara individens trygghet utan också den sociala hållbarheten i det demokratiska systemet genom att främja öppenhet, tillit och engagemang i samhällsfrågor.

Säkerhetsarbetet ska utgå från genomförda riskbedömningar så att åtgärderna anpassas efter faktiska behov. Hur arbetet praktiskt ska utföras behöver anpassas efter respektive nämnds och styrelses verksamhet, riskbild och behov. Det bidrar till att resurser används på ett proportionerligt sätt så att varken alltför omfattande eller otillräckliga insatser genomförs. Stadsledningskontoret har i det en stödjande roll och ska bistå med vägledning vid riskbedömningar, tillhandahålla utbildningar samt ge stöd och rådgivning vid incidenter.

Det är av stor vikt att arbetet med personsäkerhet sker i nära samverkan mellan nämnder och styrelser, de politiska partierna och berörda förtroendevalda. Ett väl fungerande samarbete stärker tryggheten, underlättar hanteringen av incidenter och bidrar till ett gemensamt ansvarstagande för en trygg och hållbar demokratisk miljö i Göteborgs Stad.

Christina Eide

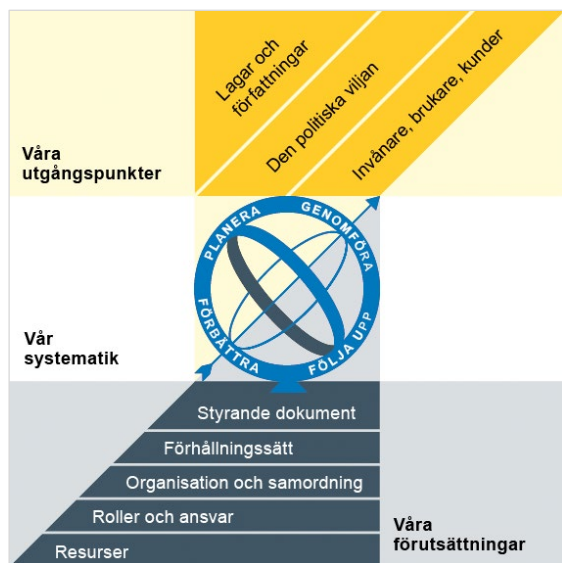
Eva Hessman

Direktör Utveckling och hållbarhet

Stadsdirektör

Göteborgs Stads riktlinje för personsäkerhet för förtroendevalda

Göteborgs Stads styrsystem

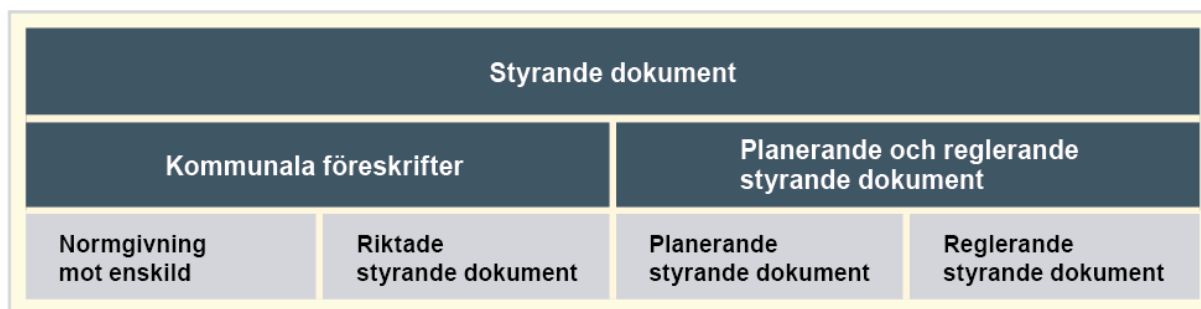
Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Beslutad av: [Nämnd/styrelse/befattning]	Gäller för: Stadens alla nämnder och styrelser	Diarienummer: SLK-2025-01038	Datum och paragraf för beslutet: [Text]
Dokumentsort: Riktlinje	Giltighetstid: [Giltighetstid]	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: Avdelningschef, SLK, Säkerhet och beredskap

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna riktlinje.....	4
Vem omfattas av riktlinjen.....	4
Bakgrund	4
Lagbestämmelser	4
Koppling till andra styrande dokument	4
Stödjande dokument.....	4
Riktlinje	5
Inledning.....	5
Definitioner och avgränsningar	5
Fördelning av ansvar	5
Kommunstyrelsen	5
Nämnd och styrelse	6

Inledning

Syftet med denna riktlinje

Denna riktlinje syftar till att tydliggöra ansvarsfördelningen i Göteborgs Stads nämnder och styrelser beträffande förtroendevaldas personsäkerhet.

Vem omfattas av riktlinjen

Denna riktlinje gäller tills vidare för Göteborgs Stads nämnder och styrelser.

Bakgrund

Genom tillägg i kommunallagen infördes 2025-07-01 en skyldighet för kommuner och regioner att förebygga att en förtroendevald utsätts för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld. Den nya lagstiftningen avser endast förtroendevalda som fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid, bland annat kommunal- och regionråd.

Lagbestämmelser

4 kap. 18a § kommunallag (2017:725)

Koppling till andra styrande dokument

Styrande dokument	Koppling till denna riktlinje
Göteborgs Stads säkerhetspolicy	Beskriver nämnder och styrelserns ansvar i det övergripande säkerhetsarbetet i vilket personsäkerhet utgör del.
Göteborgs Stads riktlinje för personsäkerhet	Motsvarande riktlinje för anställd personal.

Stödjande dokument

Stadsledningskontorets ansvarar för att tillhandahålla stödjande dokument för att underlätta nämnder/styrelserns arbete med att förebygga att förtroendevalda utsätts för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld när dessa fullgör uppdrag för Göteborgs Stad som förtroendevalda.

Riktlinje

Inledning

Sedan den 1 juli 2025 har kommuner och regioner ett tydligare ansvar för trygghet och säkerhet för de förtroendevalda som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid. Kommuner och regioner ska vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att en förtroendevald utsätts för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld. En utgångspunkt ska vara att allt sådant som kan leda till ohälsa eller olycksfall ska ändras eller ersättas så att risken för ohälsa eller olycksfall undanröjs. Kommuner och regioner ska förvissa sig om att en förtroendevald har den utbildning som behövs och vet vad han eller hon behöver göra för att undgå riskerna för hot och våld. Av förarbetena till tillägget framgår att den grupp förtroendevalda som träffas av bestämmelsen är de som fullgör sitt uppdrag på minst 40 procent av en heltid, men att variationer kring en sådan gräns kan motiveras av lokala förhållanden eller av det särskilda fallet och att det är kommunerna och regionerna själva som avgör var gränsen ska gå.

Utgångspunkten i Göteborgs Stad är att skyddet gäller för alla förtroendevalda i Göteborgs Stad när de representerar staden. Skyddet behöver vara proportionerligt och rimligt ställt till behovet i nämnder och styrelser.

Definitioner och avgränsningar

Med förtroendevalda åsyftas i detta dokument politiker som är ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder och bolagsstyrelser. Ledamöter i bolagsstyrelser är inte förtroendevalda i kommunallagens mening, dock bör utgångspunkten vara att personsäkerhetsarbete ska bedrivas på samma sätt för ledamöter i styrelser som för förtroendevalda i nämnder utefter behov. När ledamöter och ersättare i nämnder och styrelser omnämns i detta dokument fortsättningsvis kallas således samtliga för förtroendevalda.

Fördelning av ansvar

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar för att leda, samordna och följa upp det personsäkerhetsrelaterade arbetet för förtroendevalda.

Kommunstyrelsen ska säkerställa att de förtroendevalda i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige får den utbildning som behövs så att de kan agera för att undgå riskerna för hot och våld. Därtill ansvarar kommunstyrelsen för att ta fram stödande dokument inom området samt att uppdatera politikerhandboken med praktiskt stöd till alla förtroendevalda.

Förutom ansvaret för det säkerhetsrelaterade arbetet för förtroendevalda på en övergripande nivå ansvarar kommunstyrelsen även för det som nedan åligger nämnd/styrelse när det gäller personsäkerhet för förtroendevalda i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Stadsledningskontoret i rollen som kommunstyrelsens förvaltning, stödjer kommunstyrelsen i dessa uppdrag.

Nämnd och styrelse

Säkerhetsarbetet ska vara behovsstyrt och proportionerligt, med tyngdpunkt på förebyggande åtgärder. De förtroendevalda i nämnd/styrelse uppmanas att vara aktiva i det förebyggande säkerhetsarbetet samt att ta del av säkerhetsrelaterad information, övning och utbildning som tillhandahålls i kommunens försorg.

Varje nämnd och styrelse ansvarar för att genomföra en riskanalys utifrån sitt ansvarsområde och med utgångspunkt från denna genomföra nödvändiga åtgärder. Riskanalysen behöver även beakta om det finns förtroendevalda, utöver de som fullgör uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, som löper risk för att bli utsatt för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld när denne fullgör sitt uppdrag för nämnden/styrelsen. Riskanalysen ska genomföras årligen samt därutöver vid behov.

För att fullgöra nämndens/styrelsens ansvar inom området ska en säkerhetsansvarig¹ utses. Kontaktuppgifter till säkerhetsansvarig ska finnas tillgängliga och vara kända av de förtroendevalda i nämnd/styrelse samt för säkerhetsorganisationen inom övriga nämnder och styrelser.

Nämnd/styrelse ansvarar även för att:

- Säkerställa att samtliga förtroendevalda i den egna nämnden/styrelsen erbjuds utbildning i personsäkerhet i samband med varje ny mandatperiod eller vid behov. Utbildningen anpassas utifrån nämndens eller bolagens ansvarsområde och identifierade risker.
- Säkerställa att det finns rutiner som anger vilka åtgärder som ska vidtas om förtroendevald blir utsatt för våld eller hot samt tillse att den utsatte får tillgång till råd och stöd.
- Inför sammanträden i nämnd/styrelse genomföra en riskbedömning och eventuella säkerhetshöjande åtgärder utefter behov.
- Dokumentera händelser av hot och våld mot förtroendevalda i egen nämnd/styrelse och följa upp inträffade händelser. Uppföljningen utgör underlag till kommande riskbedömning.
- Skyndsamt informera stadsledningskontoret om allvarligare händelser av hot och våld som inträffat i nämnden eller styrelsen.
- Årligen rapportera inträffade händelser av hot och våld till stadsledningskontoret.

Politiska ärenden och sakfrågor kan flyttas från en nämnd/styrelse till annan nämnd/styrelse, förtroendevalda kan dessutom sitta på flera olika förtroendeuppdrag och hotbilder kan därmed bli överförda. Det är viktigt att nämnder/styrelser samverkar när detta sker.

¹ Motsvarande säkerhetschef i Göteborgs Stads säkerhetspolicy